

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВА: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА ОЦІНКИ

проф. Жулавський А.Ю.,

студент гр. М-31 Самофалова О.А.

Сумський державний університет (Україна)

Після підписання Україною асоціації з Європейським Союзом, гостро постало питання адаптації українського законодавства та методичних підходів до визначення необхідних та достатніх умов залучення іноземних (європейських) інвестицій у розвиток економіки України. Важливою у цьому відношенні є процедура оцінювання потенційних можливостей секторів економіки України і окремих суб'єктів господарювання щодо генерації та залучення інвестиційних ресурсів. Потенційний інвестор повинен мати відносно простий, але надійний інструментарій оцінювання інвестиційного потенціалу підприємств України.

Відповідно до цього, метою дослідження є удосконалення науково-методичних підходів до економічної оцінки інвестиційного потенціалу підприємства та її використання при формуванні стратегії розвитку підприємства. Об'єктом дослідження є інвестиційний потенціал підприємства у ринкових умовах господарювання. Предметом дослідження є економічні відносини, що виникають між інвесторами і суб'єктами господарювання з приводу формування та використання інвестиційного потенціалу підприємства.

У сучасній економічній літературі відсутнє однозначне визначення поняття «Інвестиційний потенціал підприємства». Проаналізувавши та систематизувавши різні підходи до визначення даної категорії, нами пропонується під інвестиційним потенціалом підприємства розуміти потенційні можливості підприємства формувати власні та залучати зовнішні інвестиційні ресурси та забезпечувати умови для їх найбільш ефективного використання.

Формування інвестиційного потенціалу відбувається під впливом внутрішніх та зовнішніх факторів, які в свою чергу, можуть позитивно або негативно впливати на його розвиток.

У прийнятті управлінських рішень щодо стратегії інвестиційної діяльності важливим є оцінка величини інвестиційного потенціалу підприємства та його структури. Проведений аналіз показав, що більшість методичних підходів до оцінки інвестиційного потенціалу підприємства базується на комплексі показників, які відрізняються кількісно і якісно, що не дає можливості отримання однозначного результату. Тому нами пропонується оцінювати інвестиційний потенціал підприємства на основі інтегрального показника і його порівняння з еталонним значенням за допомогою 5-рівневого, поетапного науково-методичного підходу. При цьому у розрахунках інтегрального показника інвестиційного потенціалу нами пропонується використовувати групи фінансових показників. Реалізація даного методичного підходу передбачає наступні етапи:

Етап 1. Формуються групи показників, що характеризують інвестиційний потенціал підприємства. Визначається еталонне значення по кожному показнику. Еталонним значенням може бути: найкраще значення показника, досягнуте за останні роки діяльності підприємства; найкраще значення показника по підприємствам галузі; значення показника, що найбільш відповідає стратегії розвитку підприємства.

Етап 2. Проводиться стандартизація всіх показників, шляхом порівняння фактичного та еталонного значення. Визначаються коефіцієнти стандартизації диференційовано за показниками стимуляторами і де-стимуляторами.

Етап 3. Визначається інтегральний показник за кожною групою фінансових показників за формулою 1:

$$I_i = \sqrt{\sum_{j=1}^m (k_{ij})^2}, \text{ де}$$

(1)

I_i – інтегральний показник i -тої групи

k_{ij} – стандартизований коефіцієнт за j -тим показником i тої групи

m – кількість j -тих показників i -тої групи

Етап 4. Розраховується інтегральний показник інвестиційного потенціалу підприємства за формулою 2 як середньо-геометрична:

$$I_{\text{ІНТ}} = \sqrt[n]{\prod_{i=1}^n I_i}, \text{ де}$$

(2)

$I_{\text{ІНТ}}$ – інтегральний показник інвестиційного потенціалу підприємства

n – кількість груп показників

Етап 5. Визначається відхилення фактичного значення інвестиційного потенціалу підприємства від еталонного.

У відповідності до розробленої методики була проведена оцінка інвестиційного потенціалу окремих машинобудівних підприємств м. Суми - ПАТ «Сумське НВО ім. М. В. Фрунзе» та ПАТ «Сумський завод «Насосенергомаш», яка показала, що інвестиційний потенціал ПАТ «Сумське НВО ім. М. В. Фрунзе» у 2013 році на 48,7% нижчий від його еталонного значення, потенціал ПАТ «Сумський завод «Насосенергомаш» нижчий на 25,1%.

Таким чином, розраховані інтегральні показники інвестиційного потенціалу підприємств дозволяють визначити на скільки фактичне значення потенціалу відрізняється від еталонного, а також на скільки інвестиційний потенціал одного підприємства відрізняється від іншого.